

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני ז"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת ויצא תשפ"א | גיליון מס' 269

עשר אנשורנו לך.

(בלאשית כח, כ - כב)

מהו לאמר, לאמר לדורות. כדי שיהיו נודרים בעת צרתן.

(בלאשית כ"ב, ע, טו)

הנה דברי המדרש מורים, כי יעקב אבינו בא ללמד לדורות, אשר בעת צרה ישנה מצווה לנדור נדרים, כדי שיעמדו לזכות ולהצלה. אלא שצריכים אנו למודעי, כיצד נוכל לומר שישנה מצווה בדבר. הלא כבר הורה לנו שלמה המלך בחכמתו (קהלת ה, ד), 'טוב אשר לא תדור'. וכן אמרו חכמים (נדרים נט.), 'הנודר כאילו בנה במה'.

ואף אם אומנם, נוכל לומר, כי הטעם שטוב שלא לדור, הוא כדי שלא להיות רגיל בנדרים - (כפירוש רש"י, חולין ב. ד"ה שאינו). וממילא, מי שנודר רק בעת צרה, כיון שאינו מרגיל עצמו בכך, אין לו איסור בדבר. עדיין צריכים אנו למודעי. כי גם אם אכן אין איסור בנדר שכזה (עיני שו"ע יורה דעה, סימן רג סעיף ה), מהיכי תיתי לבוא ולומר, שישנה מצווה וחובה בדבר.

ויש ליישב בשלושה אופנים:

א. הנה יעקב אבינו, הלא כבר הובטח קודם לנדור (לעיל פסוק טו), 'והנה אנכי עמך ושמתוך בכל אשר תלך...'. מה טעם אם כן, הוצרך לנדור ולומר, 'אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך...'

אין זאת אלא, משום שהבטחת ה' איליו היתה, שישמור אותו בדרך נס. ברם יעקב, לא היה חפץ בכך. שכן, כל מי שנעשה לו נס מנכים לו מזכויותיו (שבת לב.). לכן, התפלל ונדר נדר, כדי שתבוא הצלתו בזכות התפילה והנדר ולא מטעם נס.

כך גם הורה יעקב אבינו לדורות. שבעת צרה, יהיו מתפללים ונודרים, כדי שאם יזקקו להגיע לידי נס, הוא יבוא בזכות התפילה והנדר, ללא שינכו להם מאומה מזכויותיהם.

ולפי זה, ישנה באמת מצווה ומעלה, במי שאינו מרגיל עצמו בנדרים, אלא נודר בעת צרה בלבד. כי הוא מועיל בכך, שלא ינכו לו מזכויותיו.

*

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

(בלאשית כח, יב)

והנה סולם, זה הכבש. מוצב ארצה, זה המזבח. וראשו מגיע השמימה, אלו הקרבנות. רבנן פתרון ליה בסיני. והנה סולם, זה סיני. מוצב ארצה, ויתצבו בתחתית ההר. וראשו מגיע השמימה, וההר בווער באש עד לב השמים.

(בלאשית כ"ב, סח יב)

יש להתבונן, מדוע נבחרו דווקא שני עניינים אלו, המזבח עם קרבנותיו והר סיני, להראותם ליעקב במקום הזה ובזמן הזה.

ויש לומר, על פי דברי המדרש (בראשית רבה, עה, ח), על הפסוק (לעיל כח, א) 'ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו' - שבירכו ברכת הגלות. והדברים מתמיהים. וכי הגלות שכל כולה צער וסבל, ברכה היא עבורו.

אלא יבוא הדבר, עם מאמר המדרש (שם מד, כא), כי במראה ברית בין הבתרים, הבטיח הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו, שאם יצולים מגיהנום ומשעבוד מלכויות. אחר כך, שאל ה' את אברהם, 'במה הנך רוצה שירדו בניך, בגיהנום או בשעבוד מלכויות'. ובירר אברהם לזרעו, את שעבוד המלכויות.

נמצא אם כן, כי אכן הגלות ברכה היא לעם ישראל, שעל ידה יהיו ניצולים מדינה של גיהנום. אלא שעדיין יש עוגמת נפש בדבר, שיהיו ישראל מוכרחים להשתעבד.

וכשיצא יעקב מאת אביו, ללכת חרנה, וודאי שהיה מהרהר כל הדרך, בפשר ברכת הגלות ומצטער עליה. לכן הראהו הקדוש ברוך הוא כעת בחלום ובישרו, שיתן לזרעו את התורה ואת עבודת הקרבנות, בהם יוכלו להיבצל משעבוד מלכויות. וכבר מצאנו זאת בדברי חכמינו (ברכות נה:), שאין מראים לו לאדם בחלומו, אלא מהרהורי ליבו.

(על פי זרע שמשון פרשת ויצא, מאמר ד)

ידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך... והאבן הזאת אשר שמת מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי

ולהרבות בחומרות, על מנת להחליש בכך את כוחם.

(על פי זרע שמשון פרשת ויצא, מאמר ז)

לשון חכמים

אֵלֶּא וַדַּאי הָא קָא מְשַׁמַּע לָן, שְׁמַכְלַּל הַמְצוּוֹת
בְּלָן אֵין אָדָם אוֹכֵל (-פירות) בְּעוֹלָם הַזֶּה,
שְׁהָרֵי שְׁכָר מְצוּוֹת בְּהַאי עֲלָמָא לִיקָא
(קידושין לט, ב). אֲמַנְסֵי הֵיכָא שְׁעוּשָׁה לְפָנִים
מְשׁוּרַת הַדִּין וְכוּ', בְּזֶה יִתֵּן לוֹ הַקָּפָ"ה שְׁכָר אָף
בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי מְחַיֵּב הוּא לוֹ, הוֹאִיל שְׁעוּשָׁה
לְפָנִים מְשׁוּרַת הַדִּין.
(פרשת ויצא מאמר יד)

הלכתא כהמנא?

ברוך שכוונתי

חספר אחז חמידי היסוריס עליט"א: זוכה אני כפר תקופה ארוכה לחסור חידו עתה עיסור בספר הקדוש ברע שנו. בדרך כלל אני חקקט שלינות 'ברע שנו החפואר' מחכונ 'חולדות שנו' ואיתם אני חוסר את היסור, ופסאיתס אני חוסר חספרסי יש לנו כפית חדרר.

בתחילת הקורונה, קרה שבוע אחז אדא קבסתי שלינות, וס לספריס אד היה לי עשה, הכינת כנסת היה ססור. אך אד יכסתי לוותר. מה אעשה? כבר לי, פניתי ליושב חרוזים ובקשתי מחנו עיכבה אותי, סס בקשתי חזקיק זי"ע אדא אפססו השבוע לחסור דברים מחנו זי"ע.

התחלתי לומר איכה דבר תורה עשה בחו"ל. והפלא ופלא, כשהזדמן לידי הספר, נדהחתי לראות שכתי לכווין לדעתו הדולד. ה' עשה את בקשתי, והזדקק זיכה אותי, אדא להפיר את הקסיוות, עז כדי כך שכתי לכווין ולומר דבריו אדא שהיה לי ספר או שליין.

ב. אכן, בסתם בני אדם, יותר טוב שלא לדור נדרים, כדי שלא יוסיפו לאסור על עצמם, יותר ממה שאסרה עליהם התורה. וכמאמר הכתוב (קהלת ז, טז), 'אל תתחכם יותר'.

וכמו שמצאנו אצל חוה, אם כל חי, שהש"ת ציווה עליה ועל אדם הראשון, רק שלא לאכול מעץ הדעת. אך היא הוסיפה לאסור, אף את הנגיעה בעץ, עד שלבסוף נכשלה גם באכילה (עיין סנהדרין כט.). וכן מצינו בניזיר, שנקרא חוטא לפי שציער עצמו מן היין (ניזיר יט.).

אולם, כאשר האדם נתון בצרה, הגורמת לו שבין כה וכה, לא יוכל ליהנות מן העולם הזה כהרגלו. וכעין לשון הגמרא (ברכות נו.), 'פסיד עסקך ולא אכלת ולא שתי'. אזי יש בכך אות ורמז מן השמים עבורו, שעליו לצמצם את הנאות מן העולם הזה. נמצא אם כן, כי אדרבה! בשעה זו, רצון ה' ממנו, שידור נדרים, להוסיף ולאסור על עצמו, גם דברים המותרים.

*

ג. כתבו רבותינו המקובלים, 'שכת החיצונים ורצונם תמיד, הוא להוסיף בהיתר. לכן, כל עת שהחיצונים גוברים, הלכה כדברי האוסרין'. עכ"ל. יסוד מוסד זה, הוא הטעם לכך, שבדורות האחרונים נוספו הרבה חומרות, יותר מאשר אצל דורות ראשונים.

וכן מצאנו בגמרא (עיין שבת יד:), שהיו גזרות חכמים, אשר לא התקבלו בדור מסוים ואילו כידור שלאחריו התקבלו. והסיבה לכך, כדברינו. כי בדור הראשון, עדיין לא התגברה כל כך הקליפה, לכן לא הוצרכו לקבל עליהם גזרות נוספות. אך בדור שלאחריו, כבר התגברה הקליפה והוצרכו להוסיף גזרות.

לכן, כל זמן שאדם יושב בשלווה, אל לו להוסיף בחומרות ולעורר את רוגזם של החיצונים עליו. ברם, מי שנתון בצרה, הדבר מעיד, כי כוחות החיצונים והקליפות, כבר מקטרגים עליו. או אז ראוי ומצווה עליו, לבדור נדרים, להוסיף

בהזאת עצמך

מה הפירוש 'ובגד ללבוש'?

- ביקש בקשה מלאה ושלימה, שיהיו לו הבגדים שלבש נמרוד שעל ידיהם שום בריה לא יכולה להזיק אותו, וזה הבגד שביקש ללבוש.
- ביקש הבקשה הנצרכת, המינימום הנדרש.
- ביקש בקשה רוחנית, שיהיו לו לבושי הנפש.
- כל התשובות נכונות.

(זרע שמשון פרשת אחרי, עניני תשובה מאמר א, מובא בגיליון זרע שמשון המפואר')

תרמו למכון תולדות שמשון
המפיץ בס"ד תורת רבינו
077.2027554 שלוחה 11
או 052.7697791
תזכו למצוות וכל הישועות.
| ניתן להנציה בעלון |